

Norge og EF

Aftenposten bringer her et revidert og utvidet særtrykk av den oversikt som avisen bragte på dagen for undertegnelsen av traktaten om en utvidelse av Det europeiske fellesskap, den 22. januar 1972. Oversiktsartikkelen er et tverrsnitt av det resultat som den norske forhandlingsdelegasjon kom frem til etter vel 18 måneders møte- og konsultasjonsvirksomhet. Vi gjengir også teksten i traktaten av 22. januar. Dessuten bringer vi en spesiell artikkel om Fellesskapets perspektiver og statsminister Trygve Brattelis tale. Stoffet er tilrettelagt av Aftenpostens korrespondent i Brussel, Fredrik Bolin.

Brussel-traktaten

Traktat mellom Kongeriket Belgia, Forbundsrepublikken Tyskland, Den franske republikk, Den italienske republikk, Storhertugdømmet Luxembourg, Kongeriket Nederland, medlemmer av Det europeiske fellesskap, Kongeriket Danmark, Irland, Kongeriket Norge, og Det forenede kongeriket Storbritannia og Nord-Irland, vedrørende Kongeriket Danmarks, Irlands, Kongeriket Norges og Det forenede kongeriket Storbritannia og Nord-Irlands tiltrædelse til Det europeiske økonomiske fellesskap og Det europeiske atomenergifellesskap.

Hans Majestet belgiernes konge, Hennes Majestet Dronningen av Danmark, Presidenten for Forbundsrepublikken Tyskland, Presidenten for Den franske republikk, Presidenten for Irland, Presidenten for Den italienske republikk, Hans Kongelige Høyhet Storhertugen av Luxembourg, Hennes Majestet Dronningen av Nederland, Hans Majestet Kongen av Norge, Hennes Majestet Dronningen av Det forenede kongerike Storbritannia og Nord-Irland,

SOM ER FORENET i viljen til å fortsette virkeliggjøringen av målene i traktaten om opprettelsen av Det europeiske økonomiske fellesskap og traktaten om opprettelsen av Det europeiske atomenergifellesskap,

SOM ER BESLUTTET PA, i disse traktaters ånd, å bygge på det grunnlag som allerede er skapt, en stadig nærmere sammenslutning mellom de europeiske folk,

SOM TAR I BETRAKTNING at artikkel 237 i traktaten om opprettelse av Det europeiske økonomiske fellesskap og artikkel 205 i traktaten om opprettelse av Det europeiske atomenergifellesskap åpner mulighet for europeiske stater å bli medlemmer av disse Fellesskap,

SOM TAR I BETRAKTNING at Kongeriket Danmark, Irland, Kongeriket Norge og Det forenede kongerike Storbritannia og Nord-Irland har søkt om medlemskap i disse Fellesskap,

SOM TAR I BETRAKTNING at Rådet for De europeiske fellesskap, etter å ha innhentet uttalelse fra Kommisjonen, har uttalt seg for å oppta disse stater som medlemmer,

HAR BESLUTTET å fastsette etter felles overenskomst vilkårene for opptagelsen og den tilpasning som må foretas i traktatene om opprettelse av Det europeiske økonomiske fellesskap og Det europeiske atomenergifellesskap, og har for dette formål gitt de nødvendige fullmakter til: (og så følger navnene på alle statssjefene og de som disse har gitt sine fullmakter til),

SOM, etter å ha utvekslet sine fullmakter, som ble funnet å være i god og behørig form,

ER BLITT ENIGE om følgende bestemmelser:

ARTIKKEL I

1. Kongeriket Danmark, Irland, Kongeriket Norge, og Det forenede kongeriket Storbritannia og Nord-Irland blir medlemmer av Det europeiske økonomiske fellesskap og Det europeiske atomenergifellesskap og parter i traktatene om opprettelse av disse Fellesskap, slik disse traktater er endret eller supplert.
2. Vilkårene for opptagelsen og den tilpasning av traktatene økonomiske fellesskap og Det europeiske atomenergifellesskap som opptagelsen medfører, er inntatt i den akt som er vedlagt denne traktat. De bestemmelser i nevnte akt som angår Det europeiske økonomiske fellesskap og Det europeiske atomenergifellesskap, utgjør en integrerende del av denne traktat.
3. Bestemmelsene vedrørende medlemsstatenes rettigheter og forpliktelser, samt fellesskapsorganenes myndighet og beføyelser, slik disse fremgår av de traktater som er nevnt i paragraf 1, får anvendelse på denne traktat.

ARTIKKEL II

Denne traktat skal ratifiseres av De høye kontraherende parter i samsvar med deres forfatningsregler. Ratifikasjonsdokumentene skal deponeres hos Den italienske republikks regjering senest 31. desember 1972.

Denne traktat skal tre i kraft 1. januar 1973, under forutsetning av at alle ratifikasjonsdokumenter er blitt deponert før denne dato, og at alle tiltrædelsesdokumenter vedrørende Det europeiske kull- og stålfellesskap blir deponert på denne dato.

Dersom ikke alle de stater som er nevnt i Artikkel I, paragraf 1,

har deponert sitt ratifikasjons- eller tiltrædelsesdokument i rett tid, skal traktaten tre i kraft for de stater som har foretatt deponeringen. I så fall skal Rådet for De europeiske fellesskap straks enstemmig treffe beslutning om den tilpasning som av denne grunn er blitt nødvendig i artikkel III i denne traktat og i artiklene 14, 16, 17, 19, 20, 23, 129, 142, 143, 155 og 160 i akten vedrørende tiltrædelsesvilkårene og tilpasningen av traktatene, i de bestemmelser i dens vedlegg I som angår forskjellige komitéers sammensetning og virksomhet, og i artiklene 5 og 8 i Protokollen om vedtektene for Den europeiske investeringsbank, vedlagt nevnte akt, det kan også enstemmig erklære bortfalt eller tilpasse de bestemmelser i nevnte akt som uttrykkelig henviser til en stat som ikke har deponert sitt ratifikasjons- eller tiltrædelsesdokument.

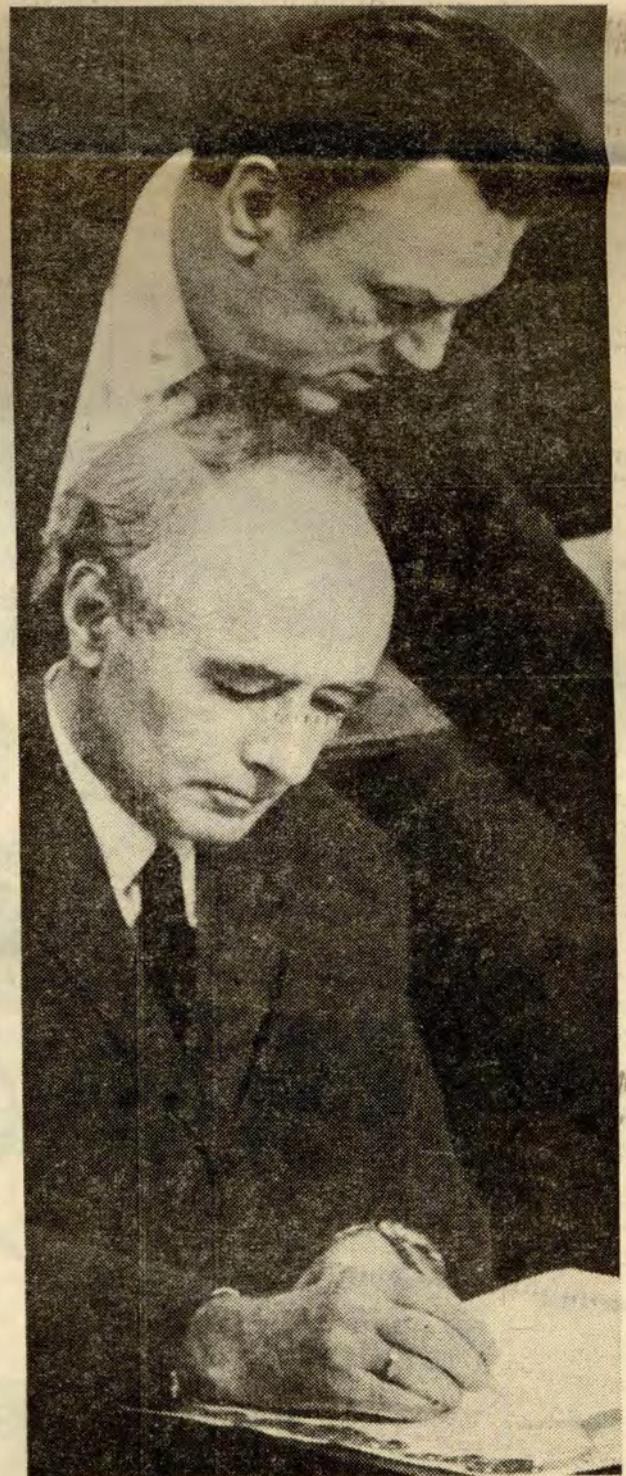
ARTIKKEL III

Denne traktat, som er utarbeidet i ett eksemplar på dansk, engelsk, fransk, irsk, italiensk, nederlandsk, norsk og tysk, med samme gyldighet for disse åtte tekster, skal deponeres i arkivene til Den italienske republikks regjering, som skal sende en bekrefte avskrift til hver av de øvrige signaturstaters regjeringer.

Utfærdiget i Brussel, den to og tyvende januar nitten hundre og syttito
(Signert av fullmaktshaverne.)

*

De fire kandidatlands ansøkinger om medlemskap i Det europeiske kull- og stålfellesskap omfattes formelt sett ikke av denne traktat, men er godtatt ved et omtrent likelydende vedtak i Ministerråd av de seks medlemsregjeringer. Denne avvikende saksbehandling skyldes at traktaten om Kull- og stålfellesskapet (Paris-traktaten) foreskriver en noe annen prosedyre ved opptagelse av nye medlemmer, enn Roma-traktatene om Det europeiske fellesskap og Det europeiske atomenergifellesskap.



Statsminister Trygve Bratteli undertegner Brussel-traktaten. (Foto: Rolf M. Aagaard.)



Norge får adgang til et marked med 300 millioner mennesker

Den norske regjeringens representanter undertegnet 22. januar 1972 i Brussel traktaten om Norges, Danmarks, Eires og Storbritannias opptagelse som medlemmer i Det europeiske fellesskap (EF). Til denne traktat er det knyttet en sluttakt, som inneholder det resultat partene var kommet frem til etter vel atten og en halv måneders forhandlinger om de fire kandidatlands inntreden i Det europeiske økonomiske fellesskap, Det europeiske kull- og stålfellesskap og Det europeiske atomenergifellesskap. Til sluttakten hører en rekke vedlegg, bl. a. særlige protokoller om norsk landbruks og norske fiskeriers stilling i et utvidet EF. Den traktat som ble undertegnet av de fire medlemssøkende land og av de seks nåværende EF-stater (Belgia, Frankrike, Italia, Luxembourg, Nederland og Vest-Tyskland) får ingen rettslig virkning før Stortinget med tre-fjerdedels flertall har godkjent den og ratifikasjonsdokumentene er deponert i Roma og Paris. Når dette er skjedd, vil Norge bli medlem fra 1. januar 1973.

Fellesskapet

Det europeiske fellesskap består idag av seks land, Belgia, Frankrike, Italia, Luxembourg, Nederland og Vest-Tyskland. Formelt sett er Fellesskapet oppdelt i tre «under-fellesskaper». Det er Det europeiske økonomiske fellesskap EF hvis hovedelementer er

tre nye medlemslands mening er hørt. Norge får disse plasser i Fellesskapets institusjoner:

MINISTERRADET (det politisk bestemende organ med representanter fra regjeringene):

sent 1. januar 1974, 20 prosent 1. januar 1975, 30 prosent 1. januar 1976 og 20 prosent 1. juli 1977. Tilnærmelsen til EF's felles ytre tollnivå skal skje ved at Norge og de andre EF-land gradvis eliminerer forskjellen mellom deres nasjonale toll og EF-tollen: 40 prosent 1. januar 1974, og derefter tre nedtrapninger hver på 20 prosent, i takt med den interne toll-avvikling, frem til 1. juli 1977, da de ti lands tollunion vil være et faktum. All toll-tilpasning skal skje med utgangspunkt i de felle-

man ikke diskriminerer noen part. Det kan foreløpig ikke ventes lavere polpriser, da statlige avgifter på slike varer er et rent nasjonalt anliggende. Norges statlige kontroll- og innkjøpsordninger i medisinsektoren må etter fem år tilpasses EF's regler.

Etableringsretten

De fleste av EF's direktiver om etableringsrett reiser ingen

Stortinget er fire ganger — i 1962, 1967, 1970 og 1971 — med stort flertall gått inn for å forhandle med sikte på medlemskap, hvilket vil si fullverdig deltagelse i Fellesskapets nåværende virksomhet og i dets videre utvikling, samt full medbestemmelsesrett i dets ledende organer. Tre norske regjeringer, Gerhardsens, Bortens og Brattelis, har arbeidet for å oppnå de best mulige betingelser for et slikt medlemskap. Som utgangspunkt for forhandlingene har de samme tre regjeringer på Norges vegne akseptert Fellesskapets rettslige grunnlag, dvs. Roma-traktaten og de øvrige traktater, samt de foreliggende planer for Fellesskapets videreutvikling og dets politiske mål — «en stadig nærmere sammenslutning mellom de europeiske folk». Forhandlingene har i prinsippet kun dreiet seg om de nye lands tilpasning til det felles lovverk som de nåværende EF-land har fastlagt, og den form de har gitt sitt økonomiske fellesskap. «De seks» har selv aldri tatt noe initiativ for å få Norge med som medlem.

Kapitalbevegelser

Det eksisterer ikke helt fri kapitalbevegelse i EF. Men det er Fellesskapets mål å liberalisere ordningene og fjerne handelshindringer. På en rekke områder reiser dette små, eller ingen problemer for Norge, fordi Norge lenge har forpliktet seg ved tilsvarende ordninger i OECD. For tilpasning til de bestemmelser EF allerede har, har Norge fått

Forhandlingsdelegasjonen

Den norske forhandlingsdelegasjon med rådgivere. Bildet ble tatt i Brussel under en pause i det siste, dramatiske møte på ministernivå 10.—11. januar da Norge var meget nær brudd. (De fem som er innfelt var ikke til stede da bildet ble tatt.) Sittende fra venstre: Ekspedisjonssjef i Handelsdepartementet Tor Stokke, statssekretær i Handelsdepartementet Erik Ribu, Norges jaste sjevsforhandler, ambassadør Søren Chr. Sommerfelt, landbruksminister Thorstein

Treholt, utenriksminister Andreas Cappelen, handelsminister Per Kleppe, fiskeriminister Knut Hoem, ekspedisjonssjef i Fiskeridepartementet Gunnar Gundersen og statssekretær i UD Thorvald Støttenberg. Stående fra venstre: Konsulent i UD (1. ambassadesekretær) Johan H. Dahl, ambassadør i Brussel Jahn Halvorsen, underdirektør i UD Haakon Skaarer, underdirektør i UD Gudmund Saxrud, spesialrådgiver i UD ambassadør Erik Dons, byråsjef i UD Per M. Ølberg,

underdirektør i Fiskeridepartementet Carl S. Bjørge, underdirektør i Landbruksdepartementet Ottar Bergsjø, ekspedisjonssjef i UD Asbjørn Skarstein, minister i Brussel Sigurd Ekeland og byråsjef i UD Martin Huslid. De som er innfelt, fra venstre: landbruksdirektør John Ringen, ekspedisjonssjef i Industridepartementet Odd Gøthe, underdirektør i UD Arild Holland, byråsjef i UD Bjarne Solheim og direktør i Norges Bank Hermod Skånland.

Fiskeripolitikken

EF's fiskeripolitikk går bl.a. i prinsippet ut på å likestille medlemslandenes borgere til å fiske i kyststatenes fiskerisoner, innenfor rammen av de regler hver stat fastsetter. Norge kunne ikke godta dette og krevet at enten måtte EF's fiskeripolitikk legges om, eller den norske fiskerisoner måtte sikres på varig basis for landets befolkning alene. EF godtok at Norge var i en særlig stilling på grunn av kystområdets geografiske og bosetningsmessige karakter og fordi fiskeriene er av meget stor betydning for landet.

Norge er innrømmet nasjonal enerådighet i en 12 nautiske mil bred sone fra Egersund til Sovjet-grensen og en 6 mil sone syd og øst for Egersund (øst for Lindesnes).

tene. Man er blitt enige om prinsipper for norsk tilpasning til disse. Norges handelsavtaler med andre land kan fortsette inntil de utløper, og vil da bli drøftet med EF, som ennå ikke har fastlagt noen generell felles ytre handelspolitikk. Norges handel med de EF-assosierte land utgjør bare en liten del av utenrikshandelen. Norge har godtatt EF's generelle ordninger med tollpreferanser overfor utviklingslandene.

Assosieringsavtalene med 21 afrikanske land (Yaoundé- og Arusha-avtalene) utløper i 1975 og inntil nye forhandlinger kommer i gang, vil de nåværende handelsordninger vedvare. Storbritannias partnere i Commonwealth

Atomenergi

Medlemskapet i Euratom vil gi Norge fordeler i form av adgang til den erfaring «De seks» har når det gjelder utnyttelse av atomkraft til skipsmaskineri, kjernekraftverk og andre fredelige formål. Norge og Euratom vil utveksle forskningsresultater på atomenergiens område, noe som vil gi Norge en pen nettogevinst.

Skipsfarten

Hverken på skipsfarts- eller transportsektoren har det vært forhandlingsproblemer for Norge. EF har ennå ikke benyttet seg av Roma-traktatens hjemmel for å gi passende bestemmelser på



Norge får adgang til et marked med 300 millioner mennesker

Den norske regjeringens representanter undertegnet 22. januar 1972 i Brussel traktaten om Norges, Danmarks, Eires og Storbritannias opptagelse som medlemmer i Det europeiske fellesskap (EF). Til denne traktat er det knyttet en sluttakt, som inneholder det resultat partene var kommet frem til etter vel atten og en halv måneders forhandlinger om de fire kandidatlands inntreden i Det europeiske økonomiske fellesskap, Det europeiske kull- og stålfellesskap og Det europeiske atomenergifellesskap. Til sluttakten hører en rekke vedlegg, bl. a. særlige protokoller om norsk landbruks og norske fiskeriers stilling i et utvidet EF. Den traktat som ble undertegnet av de fire medlemssøkende land og av de seks nåværende EF-stater (Belgia, Frankrike, Italia, Luxembourg, Nederland og Vest-Tyskland) får ingen rettslig virkning for Norge før Stortinget med tre-fjerdedels flertall har godkjent den og ratifikasjonsdokumentene er deponert i Roma og Paris. Når dette er skjedd, vil Norge bli medlem fra 1. januar 1973.

Fellesskapet

Det europeiske fellesskap består idag av seks land, Belgia, Frankrike, Italia, Luxembourg, Nederland og Vest-Tyskland. Formelt sett er Fellesskapet oppdelt i tre «under-fellesskaper». Det er Det europeiske økonomiske fellesskap EF, hvis hovedelementer er en tollunion og et felles landbruksmarked, Det europeiske kull- og stålfellesskap (ECSD) som har knyttet de seks lands jern-, stål- og kullgrube-industri sammen i en beskyttet union, og Det europeiske atomenergifellesskap (Euratom), som har opprettet et felles marked for atomenergi til fredelige formål og som har som oppgave å samordne landenes forskning i samordne landenes forskning i videre utnyttelse av kjernekraft. Hvert av disse tre ledd har en traktat som grunnlag. Den mest kjente av dem er «Roma-traktaten» av 1957 om opprettelsen av EF. Med hjemmel i traktatene er det gjennom årene vedtatt en rekke mer detaljerte bestemmelser om hvordan varehandel og andre sider av det økonomiske liv skal foregå i medlemslandene og over landgrensene, med sikte på å fjerne handelshindringer EF-landene imellom og styrke deres økonomiske utvikling. Norges forhandlinger har dreiet seg om å finne ordninger som kan gjøre det mulig for vårt land å tiltre Fellesskapet slik det gjennom snart 14 år har etablert seg.

EF's videre vei

Forhandlingsresultatet innebærer at Norge også vil respektere de beslutninger og erklæringer

dre nye medlemslands mening er hørt. Norge får disse plasser i Fellesskapets institusjoner: **MINISTERRÅDET** (det politisk bestemmende organ med representanter fra regjeringene): Ett sete og en stemme i alle saker som må avgjøres ved enstemmighet eller som kan avgjøres ved simpelt flertall. — I praksis treffer Ministerrådet ingen beslutninger som angår et medlemslands særhg viktige interesser uten ved enstemmighet. I de tilfelle hvor det kunne bli aktuelt å anvende Romatraktatens bestemmelser om kvalifisert flertall, vil Norge få stemmevekt 3, på linje med Danmark og Eire. Belgia og Nederland får 5, Luxembourg 2 og de fire «store» land 10 hver av de i alt 61 vektstemmer. Kravet til kvalifisert flertall vil da være 43 stemmer. Det vil si at de fire «store» ikke kan stemme ned de seks «små», og at de seks gamle medlemsland ikke kan vedta noe mot de fire nye lands vilje. Formannsvaret i Ministerrådet skal gå på omgang med en seks måneders periode på hvert land i alfabetisk rekkefølge. Belgia begynner i 1973. Norges tur vil komme i 1977.

EUROPA-PARLAMENTET. 10 plasser til Norge av ialt 208. Dette gir Norge en større stemmevekt enn folketall og økonomisk tyngde relativt skulle tilsi. Medlemmene må utpekes av og blant Stortingets medlemmer. Men det er Fellesskapets mål med tiden å få gjennomført direkte valg til Europa-parlamentet. På utvalgte steder, alle med

sent 1. januar 1974, 20 prosent 1. januar 1975, 20 prosent 1. januar 1976 og 20 prosent 1. juli 1977. Tilnærmelsen til EF's felles ytre tollnivå skal skje ved at Norge og de andre EF-land gradvis eliminerer forskjellen mellom deres nasjonale toll og EF-tollen: 40 prosent 1. januar 1974, og derefter tre nedtrappinger hver på 20 prosent, i takt med den interne toll-avvikling, frem til 1. juli 1977, da de ti lands tollunion vil være et faktum. All toll-tilpasning skal skje med utgangspunkt i de faktisk anvendte tollsatser pr. 1. januar 1972.

Alle mengderegulerte import- og eksportrestriksjoner de ti land imellom, skal avvikles straks (unntatt her er de særlige løsnings- og landbrukssektorene). For kobberskrap får Norge adgang til å beholde eksportrestriksjonene i to år overfor andre EF-land. Fellesskapets avvikling av sin toll på varer fra Norge ventes å bli av stor betydning for Norges livsviktige eksportindustri. Når det gjelder handelen med de EF-TA-land som ikke går inn i EF er det forutsetningen at det her skal bevares tollfrihet i industri- og handelssektoren. Men for en del av Norge viktigste eksportvarer — blant annet papir — kan det bli tale om en langsommere tollavvikling eller andre særlige tiltak fra EF's side.

Generelt sett vil et medlemskap i EF bety at Norges høyt utviklede industri, som står for 25 prosent av vårt brutto nasjonalprodukt, vil få tollfri adgang til et marked på ca. 300 millioner mennesker. (EFTA-landene medregnet). For flere av Norges viktigste eksportprodukter har EF nå en toll på 10—16 prosent.

De andre tre kandidatland, særlig Storbritannia, ba EF om adgang til import av endel råvarer og halvfabrikata fra land utenfor EF-området, alle med

Stortinget er fire ganger — i 1962, 1967, 1970 og 1971 — med stort flertall gått inn for å forhandle med sikte på medlemskap, hvilket vil si fullverdig deltagelse i Fellesskapets nåværende virksomhet og i dets videre utvikling, samt full medbestemmelsesrett i dets ledende organer. Tre norske regjeringer, Gerhardsens, Bortens og Brattelis, har arbeidet for å oppnå de best mulige betingelser for et slikt medlemskap. Som utgangspunkt for forhandlingene har de samme tre regjeringer på Norges vegne akseptert Fellesskapets rettslige grunnlag, dvs. Roma-traktaten og de øvrige traktater, samt de foreliggende planer for Fellesskapets videreutvikling og dets politiske mål — «en stadig nærmere sammenslutning mellom de europeiske folk». Forhandlingene har i prinsippet kun dreiet seg om de nye lands tilpasning til det felles lovverk som de nåværende EF-land har fastlagt, og den form de har gitt sitt økonomiske fellesskap. «De seks» har selv aldri tatt noe initiativ for å få Norge med som medlem.

man ikke diskriminerer noen part. Det kan foreløpig ikke ventes lavere polpriser, da statlige avgifter på slike varer er et rent nasjonalt anliggende. Norges statlige kontroll- og innkjøpsordninger i medisinalsektoren må etter fem år tilpasses EF's regler.

Etableringsretten

De fleste av EF's direktiver om etableringsrett reiser ingen problemer for Norge. For elleve direktiver i sektorene handel og industri har Norge fått tre års utsettelse med å iverksette disse. Norge har lenge drevet en liberal politikk når det gjelder etableringsrett for utenlandske selskaper. Etableringsretten gjelder ikke skipsfartsnæringen. Norske konsesjonslover vil stå ved makt og kan eventuelt skjerpes, bare de ikke diskriminerer. Utlendingers adgang til å kjøpe hytter og hyttetomter omfattes ikke av fri etableringsrett.

Landbruksavtalen

Det felles landbruksmarked, som har en felles pris- og markedspolitikk basert på garanterte priser, eksportstøtte og importavgifter, er ved siden av tollunionen selve ryggraden i EF idag. En direkte anvendelse i Norge av den felles landbrukspolitikk ville ha ført til betydelig nedgang i bøndenes inntekter fordi EF-prisene tildels er lavere enn de norske, og fordi prissubsidier ikke er forenlige med EF's prinsipper. Norge forhandlet derfor om særordninger som måtte være av varig karakter fordi de geografiske

Kapitalbevegelser

Det eksisterer ikke helt fri kapitalbevegelse i EF. Men det er Fellesskapets mål å liberalisere ordningene og fjerne handelshindringer. På en rekke områder reiser dette små, eller ingen problemer for Norge, fordi Norge lenge har forpliktet seg ved tilsvarende ordninger i OECD. For tilpasning til de bestemmelser EF allerede har, har Norge fått utsettelse. Det blir to års utsettelse med å frigi adgangen til direkte investeringer i form av langsiktige lån til utenlandske selskaper som allerede er etablert i Norge, og for kommersielle kreditter av varighet opptil fem år (når den utenlandske långiver er en finansinstitusjon), og for utlendingers kjøp av aksjer på norske børser. Norge får fem års utsettelse med å frigi adgangen for nordmenn til å kjøpe børsnoterte aksjer og obligasjoner i andre EF-land.

Det felles behov for støtte som sikrer melkeproduksjon i alle deler av landet. Generelt får Norge adgang til å oppretholde sine nåværende subsidier i tre år før nye tiltak iverksettes.

Ved inntreden i EF må importreguleringene oppheves. I halvbruks- og gartnerisektoren vil slike reguleringer kunne bli avløst av et minstestpris-system som kan anvendes i fem år og derefter erstattes med nye ordninger. For endel husdyrprodukter og foredledede landbruksvarer er det fast-

Forhandlingsdelegasjonen

Den norske forhandlingsdelegasjon med rådgivere. Bildet ble tatt i Brussel under en pause i det siste, dramatiske møte på ministernivå 10.—11. januar da Norge var meget nær brudd. (De fem som er innfelt var ikke til stede da bildet ble tatt.) Sittende fra venstre: Ekspedisjonssjef i Handelsdepartementet Tor Stokke, statssekretær i Handelsdepartementet Erik Ribu, Norges jaste sjefforhandler, ambassadør Søren Chr. Sommerfelt, landbruksminister Thorstein

Treholt, utenriksminister Andreas Cappelen, handelsminister Per Kleppe, fiskeriminister Knut Hoem, ekspedisjonssjef i Fiskeridepartementet Gunnar Gundersen og statssekretær i UD Thorvald Stoltenberg. Stående fra venstre: Konsulent i UD (1. ambassadesekretær) Johan H. Dahl, ambassadør i Brussel Jahn Halvorsen, underdirektør i UD Haakon Skaarer, underdirektør i UD Gudmund Saxrud, spesialrådgiver i UD ambassadør Erik Dons, byråsjef i UD Per M. Ølberg,

underdirektør i Fiskeridepartementet Carl S. Bjørge, underdirektør i Landbruksdepartementet Ottar Bergflot, ekspedisjonssjef i UD Asbjørn Skarstein, minister i Brussel Sigurd Ekeland og byråsjef i UD Martin Huslid. De som er innfelt, fra venstre: landbruksdirektør John Ringen, ekspedisjonssjef i Industridepartementet Odd Gøthe, underdirektør i UD Arild Holland, byråsjef i UD Bjarne Solheim og direktør i Norges Bank Hermod Skånland.

Fiskeripolitikken

EF's fiskeripolitikk går bl.a. i prinsippet ut på å likestille medlemslandenes borgere til å fiske i kyststatenes fiskerisoner, innenfor rammen av de regler hver stat fastsetter. Norge kunne ikke godta dette og krevet at enten måtte EF's fiskeripolitikk legges om, eller den norske fiskerisonen måtte sikres på varig basis for landets befolkning alene. EF godtok at Norge var i en særlig stilling på grunn av kystområdets geografiske og bosetningsmessige karakter og fordi fiskeriene er av meget stor betydning for landet. Norge er innrømmet nasjonal enerådelse i en 12 nautiske mil bred sone fra Egersund til Sovjet-grensen og en 6 mil sone syd og øst for Egersund (øst for Lindesnes har imidlertid svensker og dansker fra før av adgang til inntil 4 mil fra land).

Formelt varer ordningen i første omgang i 10 år, til 1983. Men EF-landene har påtatt seg en juridisk forpliktelse til i 1982 å anbefale for Kommissjonen (med norsk medlem) og Ministerrådet (med Norge som medbestemmende partner) at man da fortsatt tar hensyn til Norges befolkningsmessige og sosiale struktur og til landets økonomi, og handler i samsvar med dette.

EF har i protokollen også åpnet adgang til å forlenge særordningen, men har ikke kunne sette på trykk at den absolutt skal være av ubegrenset varighet, fordi dette ville stride mot Roma-traktatens idé. EF-landene har imidlertid forpliktet seg til i 1982 å ta hensyn til de samme faktorer som nu førte til at unntagelsesordningene ble gitt. Alt dette har i realiteten satt EF's egentlige fiskerisonopolitikk ut av kraft.

EF-landene har gjennom protokollen og ved å akseptere en norsk tilleggserklæring, påtatt seg en moralsk og politisk forpliktelse til å ta hensyn til Norges behov og interesser i denne sak. For alle som kjenner Fellesskapets levevis og praksis, er det utenkelig at det etter 1982 vil kunne bli vedtatt noe i EF's institusjoner imot Norges ønske når det gjelder adgang til fiskeri-

tene. Man er blitt enige om prinsipper for norsk tilpasning til disse. Norges handelsavtaler med andre land kan fortsette inntil de utløper, og vil da bli drøftet med EF, som ennå ikke har fastlagt noen generell felles ytre handelspolitikk. Norges handel med de EF-assosierte land utgjør bare en liten del av utenrikshandelen. Norge har godtatt EF's generelle ordninger med tollpreferanser overfor utviklingslandene.

Assosieringsavtalene med 21 afrikanske land (Yaoundé- og Arusha-avtalene) utløper i 1975 og inntil nye forhandlinger kommer i gang, vil de nåværende handelsordninger vedvare. Storbritannias partnere i Commonwealth vil senere kunne komme inn under assosieringsavtalen. Inntil videre fortsetter Norge sin handel med disse land på nåværende basis. Britiske kolonier og territorier, samt Norges antarktiske områder, vil formelt bli assosiert med EF. Svalbard derimot holdes utenom.

EF-budsjettet

EF befinner seg i en overgangstid til et nytt system for finansiering av sin virksomhet — herunder landbruksfondet, sosialfondet, forskningen, administrasjonen etc. ved hjelp av «egne midler». Disse skal hovedsakelig komme fra de tollinntekter landene oppkrever ved den ytre tollmur, og tilsvarende avgifter på innførte landbruksvarer. Systemet treir ikke i full kraft før i 1979. — Innbetalingene er beregnet inntil da å tilsvare hvert lands andel av det felles brutto nasjonalprodukt. Inntil videre skal Norge innbetale en prosentvis andel av fellesbudsjettet økende fra 0.75 prosent i 1973 til 1.65 prosent i 1977.

Norge kan på den annen side få penger fra EF's felleskasse, bl.a. i form av garanterte priser og eksportstøtte til landbruks- og fiskeriprodukter, bidrag til støtteordninger og distriktspolitiske til-

Atomenergi

Medlemskapet i Euratom vil gi Norge fordeler i form av adgang til den erfaring «De seks» har når det gjelder utnyttelse av atomkraft til skipsmaskineri, kjernekraftverk og andre fredelige formål. Norge og Euratom vil utveksle forskningsresultater på atomenergiens område, noe som vil gi Norge en pen nettogevinst.

Skipsfarten

Hverken på skipsfarts- eller transportsektoren har det vært forhandlingsproblemer for Norge. EF har ennå ikke benyttet seg av Roma-traktatens hjemmel for å gi passende bestemmelser på skipsfartens område. I Kommissjonen har man kun gjort seg noen foreløpige tanker om dette. Med Storbritannia som medlem antar man i EF-kretser at det vil kunne skje mer i denne sektor. Da vil hele 60 prosent av Norges handelsflåte være engasjert i transporter til og fra det utvidede Fellesskap.

Sosialpolitikk

EF's mål er bl. a. «å bedre arbeidstageres leve- og arbeidsvilkår for derved å muliggjøre en utjevning på et stadig høyere nivå». EF-samarbeidet har hittil ført til en høyning av nivået og de samlede trygdeytelser i EF-landene ligger idag gjennomsnittlig noe høyere i prosent av ren lønn enn i Norge. EF tar ikke sikte på å gjennomføre en felles sosialpolitikk, men på et samarbeide som kan sikre alle arbeidstagere gode levevilkår. EF's tiltak på sosialpolitikens område har hittil begrenset seg til bestrebelser på å gi vandrearbeiderne sosial trygghet.

Disse forordninger reiser ikke problemer for Norge. 1. januar 1972 trådte EF's nye utvidede sosialfond i kraft. Dette skal særlig bidra til omskolering, utdanning, opplæring av handicappede, helsebevarende tiltak og bedring av

www.pdf-arkivet.no/eeec/(2022)

Fellesskapet

Det europeiske fellesskap består idag av seks land, Belgia, Frankrike, Italia, Luxembourg, Nederland og Vest-Tyskland. Formelt sett er Fellesskapet oppdelt i tre «under-fellesskaper». Det er Det europeiske økonomiske fellesskap EF, hvis hovedelementer er en tollunion og et felles landbruksmarked, Det europeiske kull- og stålfellesskap (ECSD) som har knyttet de seks lands jern-, stål- og kullgrube-industri sammen i en beskyttet union, og Det europeiske atomenergifellesskap (Euratom), som har opprettet et felles marked for atomenergi til fredelige formål og som har som oppgave å samordne landenes forskning i samordne landenes forskning i videre utnyttelse av kjernekraft.

Hvert av disse tre ledd har en traktat som grunnlag. Den mest kjente av dem er «Roma-traktaten» av 1957 om opprettelsen av EF. Med hjemmel i traktatene er det gjennom årene vedtatt en rekke mer detaljerte bestemmelser om hvordan varehandelen og andre sider av det økonomiske liv skal foregå i medlemslandene og over landegrensene, med sikte på å fjerne handelshindringer EF-landene imellom og styrke deres økonomiske utvikling. Norges forhandlinger har dreiet seg om å finne ordninger som kan gjøre det mulig for vårt land å tiltre Fellesskapet slik det gjennom snart 14 år har etablert seg.

EF's videre vei

Forhandlingsresultatet innebærer at Norge også vil respektere de resolusjoner og erklæringer som «De seks» har vedtatt som retningslinjer for en utbygging av Fellesskapet. Det dreier seg til dels om saksområder som av naturlige årsaker ikke sto i sentrum for de intensjoner partene hadde da de grunnla det felles varemarked i 1957. Det gjelder bl.a. teknologisk, industripolitisk, miljøvernmessig og distriktspolitisk samarbeide, samt en utdypning av det nåværende felles marked til en økonomisk og pengepolitisk union.

I de kommende år skal Ministerrådet i det utvidede EF bestemme den videre utvikling. På skipsfartspolitikken område er det foreløpig i EF's ledelse kun kommet til uttrykk enkelte tanker. Fra Norges side er deltagelsen i utformingen av Fellesskapets fremtidige politikk på alle disse områder tillagt stor betydning, og man har prinsipielt gitt sin tilslutning til Fellesskapets intensjoner her, uten at det har funnet sted forhandlinger om dette.

Norges plass

Til tross for at medlemskapet formelt ikke trer i kraft før 1. januar 1973 vil Norge etter undertegnelsen av traktaten bli rådspurt av EF om alle forslag og gjennom en spesiell konsultasjonsprosedyre få anledning til å øve innflytelse. «De seks» vil heretter ikke vedta noe som berører EF's fremtid uten at Norges og de an-

dre nye medlemslands mening er hørt.

Norge får disse plasser i Fellesskapets institusjoner:

MINISTERRADET (det politisk bestemmende organ med representanter fra regjeringene): Ett sete og en stemme i alle saker som må avgjøres ved enstemmighet eller som kan avgjøres ved simpelt flertall. — I praksis treffer Ministerrådet ingen beslutninger som angår et medlemslands særlig viktige interesser uten ved enstemmighet. I de tilfelle hvor det kunne bli aktuelt å anvende Romatraktatens bestemmelse om kvalifisert flertall, vil Norge få stemmevekt 3, på linje med Danmark og Eire. Belgia og Nederland får 5, Luxembourg 2 og de fire «store» land 10 hver av de i alt 61 vektstemmer. Kravet til kvalifisert flertall vil da være 43 stemmer. Det vil si at de fire «store» ikke kan stemme ned de seks «små», og at de seks gamle medlemsland ikke kan vedta noe mot de fire nye lands vilje. Formannskapet i Ministerrådet skal gå på omgang en seks måneders periode på hvert land i alfabetisk rekkefølge. Belgia begynner i 1973. Norges tur vil komme i 1977.

EUROPA-PARLAMENTET. 10 plasser til Norge av ialt 208. Dette gir Norge en større stemmevekt enn folketall og økonomisk tyngde relativt skulle tilsi.

Medlemmene må utpekes av og blant Stortingets medlemmer. Men det er Fellesskapets mål med tiden å få gjennomført direkte valg til Europa-parlamentet.

KOMMISSJONEN. Norge skal utpeke ett av Kommissjonens 14 medlemmer. Kommissjonens oppgave er å fremme forslag overfor Ministerrådet om tiltak som kan føre Fellesskapet videre innenfor traktatens ramme, og iverksette rådets beslutninger, og passe på at reglene blir overholdt, Frankrike, Italia, Storbritannia og Tyskland utpeker hver to medlemmer, de andre land ett hver. Kommissjonen velger selv en president og fem visepresidenter.

DOMSTOLEN. I Fellesskapets domstol vil Norge få adgang til å utpeke en av de 11 dommere.

DEN ØKONOMISKE OG SOSIALE KOMITE. Av de ialt 153 medlemmer her, får Norge 9 som skal utpekes fra arbeidsgivernes og fagbevegelsens organisasjoner, samt andre grupper i det økonomiske og sosiale liv. Norge får dessuten et tilsvarende antall plasser i de rådgivende komiteer under Kull- og stålfellesskapet og Euratom.

Norge får videre plass i Sosialfondets ledelse og andre EF-komiteer.

Tollunionen

Norges tilpasning til tollunionen skal skje gradvis. Avviklingen av den interne toll overfor andre EF-land skal foregå slik: 20 prosent 1. april 1973, 20 pro-

sent 1. januar 1974, og derefter tre nedtrapninger hver på 20 prosent, i takt med den interne toll-avvikling, frem til 1. juli 1977, da de ti lands tollunion vil være et faktum. All toll-tilpasning skal skje med utgangspunkt i de faktiske anvendte tollsatser pr. 1. januar 1972.

Alle mengderegulerte import- og eksportrestriksjoner de ti land imellom, skal avvikles straks (unntatt her er de særlige løsnings- og landbrukssektoren). For kobberskrap får Norge adgang til å beholde eksportrestriksjonene i to år overfor andre EF-land.

Fellesskapets avvikling av sin toll på varer fra Norge ventes å bli av stor betydning for Norges livsviktige eksportindustri. Når det gjelder handelen med de EF-TA-land som ikke går inn i EF er det forutsetningen at det her skal bevares tollfrihet i industri- og varesektoren. Men for en del av Norge viktigste eksportvarer — blant annet papir — kan det bli tale om en langsommere tollavvikling eller andre særlige tiltak fra EF's side.

Generelt sett vil et medlemskap i EF bety at Norges høyt utviklede industri, som står for 25 prosent av vårt brutto nasjonalprodukt, vil få tollfri adgang til et marked på ca. 300 millioner mennesker. (EFTA-landene medregnet). For flere av Norges viktigste eksportprodukter har EF nå en toll på 10—16 prosent.

De andre tre kandidatland, særlig Storbritannia, ba EF om adgang til import av endel råvarer og halvfabrikata fra land utenfor EF uten toll, eller med redusert toll. Det gjaldt blant annet aluminiumoksyd, papirmasse, avisepapir, bly, sink og fosfor. Norge tok her forbehold for sine interesser som leverandør og konkurrent.

Forhandlingene førte til at EF ikke vil gi nye tollvoter ut over hva det er forpliktet til i GATT, hvilket gav tilfredsstillende løsning for norsk industri, fordi Norge på flere områder kan fylle EF's forsyningsbehov. Et problem for Norge var at importen av halvfabrikat aluminiumoksyd fra land utenfor EF kunne bli belagt med høy toll. EF vil redusere tollene. En betydelig del av denne import kommer Commonwealth-land, som om noen år kan oppnå frihandelsordning med et utvidet EF. Løsningene i industriektoren vil gi grunnlag for en ytterligere økning av norsk eksport til de vest-europeiske land. Industrien er Norges viktigste næring med 400 000 sysselsatte.

Statsmonopolene

Forhandlingene har klargjort at Norges statsmonopoler kan fortsette. EF har kun én bestemmelse om at statlige monopoler ikke må diskriminere mellom medlemslandenes borgere ved salg og innkjøp. Medisinaldepotet og Vinmonopolet er godkjent av EF. Vinmonopolets enerett til import og engrossalg av utenlandsk øl må imidlertid omlegges slik at

Det kan foreløpig ikke ventes lavere polpriser, da statlige avgifter på slike varer er et rent nasjonalt anliggende. Norges statlige kontroll- og innkjøpsordninger i medisinalsektoren må etter fem år tilpasses EF's regler.

Etableringsretten

De fleste av EF's direktiver om etableringsrett reiser ingen problemer for Norge. For elleve direktiver i sektorene handel og industri har Norge fått tre års utsettelse med å iverksette disse. Norge har lenge drevet en liberal politikk når det gjelder etableringsrett for utenlandske selskaper. Etableringsretten gjelder ikke skipsfartsnæringen. Norske konsesjonslover vil stå ved makt og kan eventuelt skjerpes, bare de ikke diskriminerer. Utlendingers adgang til å kjøpe hytter og hytteotomter omfattes ikke av fri etableringsrett.

Landbruksavtalen

Det felles landbruksmarked, som har en felles pris- og markedspolitikk basert på garanterte priser, eksportstøtte og importavgifter, er ved siden av tollunionen selve ryggraden i EF idag. En direkte anvendelse i Norge av den felles landbrukspolitikk ville ha ført til betydelig nedgang i bondenes inntekter fordi EF-prisene tildels er lavere enn de norske, og fordi prissubsidier ikke er forenlig med EF's prinsipper.

Norge forhandlet derfor om særordninger som måtte være av varig karakter fordi de geografiske, klimatiske og bosetningsmessige forhold for norsk landbruk er av varig art, og fordi en avvikling av subsidiene ville skape store problemer for landet.

Norge har oppnådd å få særordninger for sitt landbruk, uttrykt i en spesiell protokoll, der EF-landene fastslår at de norske jordbrukeres levestandard, herunder inntektsnivået, skal opprettholdes. Som et grunnlag for særløsningene har Norge godkjent den felles landbrukspolitikk fordi EF ved å innrømme Norge tilleggsordninger vil muliggjøre støtte-systemer som kan opprettholde inntektsnivået i landbruket. EF har godkjent at særordningene må være utover overgangsperioden.

Støtteordninger

En rekke av Norges nåværende støtteordninger i landbruket vil kunne bestå. Det gjelder blant annet kunstgjødselsubsidiene, kraftfor-rabatten, silo-trygden, driftstilskuddene, samt frakttilskudd for produkter og driftsmidler. Korntrygden kan ikke fortsette i sin nåværende form (støtte til produkt). Men EF vil ikke ha noe imot omlegging til f. eks. arealstøtte for korn, frukt, bær og grønnsaker.

Som en helt spesiell særordning er EF gått med på at støttetiltak for melkeproduksjonen vil kunne omfatte subsidier. EF har god-

Kapitalbevegelse

Det eksisterer ikke helt fri kapitalbevegelse i EF. Men det er Fellesskapets mål å liberalisere ordningene og fjerne handelshindringer. På en rekke områder reiser dette små, eller ingen problemer for Norge, fordi Norge lenge har forpliktet seg ved tilsvarende ordninger i OECD. For tilpasning til de bestemmelser EF allerede har, har Norge fått utsettelse. Det blir to års utsettelse med å frigi adgangen til direkte investeringer i form av langsiktige lån til utenlandske selskaper som allerede er etablert i Norge, og for kommersielle kreditter av varighet opptil fem år (når den utenlandske långiver er en finansinstitusjon), og for utlendingers kjøp av aksjer på norske børser. Norge får fem års utsettelse med å frigi adgangen for nordmenn til å kjøpe børsnoterte aksjer og obligasjoner i andre EF-land.

EF har i protokollen også åpnet adgang til å forlenge særordningen, men her ikke kunne sette på trykk at den absolutt skal være av ubegrenset varighet, fordi dette ville stride mot Roma-traktatens idé. EF-landene har imidlertid forpliktet seg til i 1982 å ta hensyn til de samme faktorer som nu førte til at unntagelsesordningene ble gitt. Alt dette har i realiteten satt EF's egentlige fiskerisepolitikk ut av kraft.

EF-landene har gjennom protokollen og ved å akseptere en norsk tilleggserklæring, påtatt seg en moralsk og politisk forpliktelse til å ta hensyn til Norges behov og interesser i denne sak. For alle som kjenner Fellesskapets levevis og praksis, er det utenkelig at det etter 1982 vil kunne bli vedtatt noe i EF's institusjoner imot Norges ønske når det gjelder adgangen til fiskerisone. I overskuelig fremtid vil dessuten Norge ha vetorett mot at noen ny ordning blir vedtatt. Etter EF's praksis vil dette innebære at særordningen fra de første ti år da vil fortsette.

På fiskeripolitikken annet område, markedsordningene, har Norge forhandlet seg frem til et resultat som innebærer at hovedelementene i det nåværende markedsystem i alt vesentlig er sikret å kunne stå ved makt uten tidsbegrensning. Dette gjelder blant annet råfisk-loven, som gir fiskernes organisasjoner råderett over forstehåndsomsetningen og prisfastsettelsen. Medlemskap i EF vil bety at norsk frossefisk og fiskeprodukter vil gå tollfritt inn på det store europeiske marked. En fjerdedel av norsk frossefisk eksporteres til Storbritannia og vil, uten norsk medlemskap, møte 15 prosent toll der.

Norge vil nyte godt av de fordeler som ligger i garantert avsetning til garanterte priser, eksportstøtte og tollbeskyttelse mot konkurranse utenfra. Tilvirkerloven vil bli gjenstand for en grundig gjennomgåelse senere.

Skogbruket

En stor del av norske gårdsbruk drives i kombinasjon med skogsdrift. EF's landbrukspolitikk omfatter ikke skogbruk, men denne næring vil kunne få fordeler av EF-medlemskap fordi papirvarer og treforedlingsprodukter vil gå tollfritt inn i Fellesskapet.

I motsatt fall vil f.eks. EF's høye toll på enkelte typer papir kunne bli en ny, hard belastning for norsk treforedlingsindustri. — Norge har ikke hatt forhandlingsproblemer i denne sektor.

Legges om, eller den norske fiskerisone måtte sikres på varig basis for landets befolkning alene. EF godtok at Norge var i en særlig stilling på grunn av kystområdets geografiske og bosetningsmessige karakter og fordi fiskeriene er av meget stor betydning for landet.

Norge er innrømmet nasjonal enerådertett i en 12 nautiske mil bred sone fra Egersund til Sovjet-grensen og en 6 mil sone syd og øst for Egerstund (øst for Lindesnes har imidlertid svensker og dansker fra før av adgang til inntil 4 mil fra land).

Formelt varer ordningen i første omgang i 10 år, til 1983. Men EF-landene har påtatt seg en juridisk forpliktelse til i 1982 å anbefale for Kommissjonen (med norsk medlem) og Ministerrådet (med Norge som medbestemmende partner) at man da fortsatt tar hensyn til Norges befolkningsmessige og sosiale struktur og til landets økonomi, og handler i samsvar med dette.

EF-landene har gjennom protokollen og ved å akseptere en norsk tilleggserklæring, påtatt seg en moralsk og politisk forpliktelse til å ta hensyn til Norges behov og interesser i denne sak. For alle som kjenner Fellesskapets levevis og praksis, er det utenkelig at det etter 1982 vil kunne bli vedtatt noe i EF's institusjoner imot Norges ønske når det gjelder adgangen til fiskerisone. I overskuelig fremtid vil dessuten Norge ha vetorett mot at noen ny ordning blir vedtatt. Etter EF's praksis vil dette innebære at særordningen fra de første ti år da vil fortsette.

På fiskeripolitikken annet område, markedsordningene, har Norge forhandlet seg frem til et resultat som innebærer at hovedelementene i det nåværende markedsystem i alt vesentlig er sikret å kunne stå ved makt uten tidsbegrensning. Dette gjelder blant annet råfisk-loven, som gir fiskernes organisasjoner råderett over forstehåndsomsetningen og prisfastsettelsen. Medlemskap i EF vil bety at norsk frossefisk og fiskeprodukter vil gå tollfritt inn på det store europeiske marked. En fjerdedel av norsk frossefisk eksporteres til Storbritannia og vil, uten norsk medlemskap, møte 15 prosent toll der.

Norge vil nyte godt av de fordeler som ligger i garantert avsetning til garanterte priser, eksportstøtte og tollbeskyttelse mot konkurranse utenfra. Tilvirkerloven vil bli gjenstand for en grundig gjennomgåelse senere.

Land utenfor EF

Fellesskapet har assosieringsordninger, preferanse- og handelsavtaler med en rekke land, særlig i Middelhavsområdet og Afrika, samt oversjøiske områder som hører inn under EF-sta-

EF-assosierte land utgjør bare en liten del av utenrikshandelen. Norge har godtatt EF's generelle ordninger med tollpreferanser overfor utviklingslandene.

Assosieringsavtalene med 21 afrikanske land (Yaoundé- og Arusha-avtalene) utløper i 1975 og inntil nye forhandlinger kommer i gang, vil de nåværende handelsordninger vedvare. Storbritannias partnere i Commonwealth vil senere kunne komme inn under assosieringsavtalen. Inntil videre fortsetter Norge sin handel med disse land på nåværende basis. Britiske kolonier og territorier, samt Norges antarktiske områder, vil formelt bli assosiert med EF. Svalbard derimot holdes utenom.

EF-budsjettet

EF befinner seg i en overgangstid til et nytt system for finansiering av sin virksomhet — herunder landbruksfondet, sosialfondet, forskningen, administrasjonen etc. ved hjelp av «egne midler». Disse skal hovedsakelig komme fra de tollinntekter landene oppkrever ved den ytre tollmur, og tilsvarende avgifter på innførte landbruksvarer. Systemet trer ikke i full kraft før i 1979. — Innbetalingene er beregnet inntil da å tilsvare hvert lands andel av det felles brutto nasjonalprodukt. Inntil videre skal Norge innbetale en prosentvis andel av fellesbudsjettet økende fra 0,75 prosent i 1973 til 1,65 prosent i 1977.

Norge kan på den annen side få penger fra EF's felleskasse, bl.a. i form av garanterte priser og eksportstøtte til landbruks- og fiskeriprodukter, bidrag til støtteordninger og distriktspolitisk tiltak, og over sosialfondet.

EF-banken

Den europeiske investeringsbank vil ved utvidelsen få en grunnkapital på vel to milliarder europeiske regneenheter (som er lik den gamle dollars gullverdi). Norge skal bidra med 45 millioner gamle dollar, men kun innbetale 9 av disse millioner — over to og et halvt år. Resten skal være i form av garanti. Banken yder årlig store beløp til utbygging av havner, veier, meierianlegg, telefonnett etc. i medlemslandene. Norge har i forhandlingene tillagt banken stor betydning som et virkemiddel i utbyggingen av tilbakeliggende distrikter.

I Den europeiske investeringsbank får Norge sete i guvernørrådet og styret (som bevilger lån). I bankens direksjon vil de fem plasser bli delt uten fast sete for noe land, men antall plasser kan bli utvidet.

Stål og kull

Norges medlemskap i Det europeiske kull- og stålfellesskap vil ikke by på særlige problemer. For stål, plater etc. blir det tollavtrapning etter det samme skjema som for tollunionen. Norges eksportrestriksjoner på skrapjern må avvikles etter tre år.

Skipsfarten

Hverken på skipsfarts- eller transportsektoren har det vært forhandlingsproblemer for Norge. EF har ennå ikke benyttet seg av Roma-traktatens hjemmel for å gi passende bestemmelser på skipsfartens område. I Kommissjonen har man kun gjort seg noen foreløbige tanker om dette. Med Storbritannia som medlem antar man i EF-kretser at det vil kunne skje mer i denne sektor. Da vil hele 60 prosent av Norges handelsflåte være engasjert i transporter til og fra det utvidede Fellesskap.

Sosialpolitikk

EF's mål er bl.a. «å bedre arbeidstageres leve- og arbeidsvilkår ved derved å muliggjøre en utjevning på et stadig høyere nivå». EF-samarbeidet har hittil ført til en høyning av nivået og de samlede trygdeytelser i EF-landene ligger idag gjennomsnittlig noe høyere i prosent av ren lønn enn i Norge. EF tar ikke sikte på å gjennomføre en felles sosialpolitikk, men på et samarbeide som kan sikre alle arbeidstagere gode levevilkår. EF's tiltak på sosialpolitikens område har hittil begrenset seg til bestrebelser på å gi vandrearbeiderne sosial trygghet.

Disse forordninger reiser ikke problemer for Norge. 1. januar 1972 trådte EF's nye utvidede sosialfond i kraft. Dette skal særlig bidra til omskolering, utdanning, opplæring av handicappede, helsebevarende tiltak og bedring av vilkårene for kvinnelig arbeidskraft.

Eventuelle EF-ordninger på sosialpolitikens område vil komme i tillegg til de nasjonale trygder etc. Avtalen om felles nordisk arbeidsmarked er godkjent av EF. Norge venter ingen problemer i forbindelse med mulig økning når det gjelder tilgang på arbeidskraft fra EF-landene. Norsk edrukskapspolitikk behøver ikke endres.

Distriktspolitikk

Gjennom fiskeri- og landbruksprotokollene har EF-landene gitt uttrykk for at de deler den norske regjeringens målsetting når det gjelder disse næringers distriktspolitisk oppgaver. EF har først i de senere år kommet igang med planlegging av felles virkemidler og støttetiltak i distriktspolitikk. Foreløpig er det tatt sikte på felles retningslinjer for å dempe presset i sentrale områder. Distriktspolitikk er av EF anerkjent først og fremst å være en nasjonal oppgave. Norsk distriktspolitikk mål og virkemidler er forenlig med EF's regler.

EF aksepterer en rekke distriktspolitisk tiltak, som etableringskontroll i pressområder etc. Norge har ikke hatt forhandlingsproblemer på dette område. Sosialfondet og Investeringsbanken vil kunne bidra aktivt til norsk distriktutbygging.

Fellesskapets perspektiver

EF er idag en tollunion og et felles landbruksmarked. På basis av sine gjeldende traktater og regler tar Fellesskapet sikte på å utdype samarbeidet til også å omfatte flere deler av den økonomiske virksomhet som er knyttet til produksjon og handel. En industri- og transportpolitikk er i støpskjeden, likedan energi-, forsknings- og miljøvernpolitikk.

Men det vest-européiske samarbeidet som EF idag står som eksponent for, har også videre perspektiver. Helt siden de første skritt i retning av et fellesskap ble tatt for over 20 år siden, har idéen om «en stadig nærmere sammenslutning mellom de européiske folk» — i siste instans også et utenrikspolitisk samspill landene imellom — ligget som en undertone i dette samarbeidet mellom selvstendige stater. EF-landene har trukket opp foreløbige retningslinjer for en utdyping av sitt samarbeide på to hovedfelt som idag, formelt sett, ligger utenfor Fellesskapets ramme.

De seks EF-lands regjeringer har engasjert seg i en etappeplan med sikte på å skape en økonomisk og pengepolitisk union innen 1980. Medlemslandene må, i årene 1973 til 1980, sammen bestemme hvordan dette skal skje, hvilken form og hva slags ledelse unionen skal få. Begrepet «union» er i denne forbindelse ikke definert, men et slikt samarbeide må antas å føre til at deler av landenes penge- og kredittpolitikk med tiden vil bli utformet av regjeringene i fellesskap. De vil tilstrebe en endelig løsning av den indre valuta-uro ved å fastlåse de nasjonale valutaer til bestemte innbyrdes kursforhold, og finne en felles holdning overfor utenverdenen i valutaspørsmål. Landene vil måtte samarbeide intimt om hvordan de budsjettmessig og på annen måte kan møte eller lede konjunkturrene.

Derimot kan statene godt fortsette med sine egne myntenheter, pengesedler og nasjonalbanker. Et forslag om hvordan EF-landene trinnsvis kunne nå frem til en økonomisk og monetær union ble, etter vedtak på et toppmøte av «De seks» i 1969, utarbeidet av en komité av finanseksperter under ledelse av Luxembourgs stats- og finansminister Pierre Werner.

Komitéens forslag, «Werner-rapporten», er aldri blitt vedtatt

av EF-landenes regjeringer. Derimot samlet de seg, utenom EF's ramme, om en resolusjon. Denne er juridisk uforpliktende, men politisk målsettende, og det er den som nå er grunnlaget for dette samarbeides videre gang. De seks land har allerede innledet en første samarbeidsetappe. Finansministrene møtes tre ganger i året for å utveksle synspunkter på statsbudsjettet, valuta- og konjunkturpolitikk. En første hovedoppgave for «De seks» blir å komme tilbake til stabile valutaforhold etter pengekrisen ifjor og etter at den nye kurs på USA-dollaren er fastsatt.

Også det utenrikspolitiske samarbeide EF-landene imellom skjer utenfor rammen av EF's traktater og institusjoner. De seks lands stats- og regjeringssjefer besluttet i 1969 å utrede hvordan de i et utvidelsesperspektiv best kunne oppnå «fremgang når det gjelder politisk enhet». Et forslag til retningslinjer for en konsultasjonsprosedyre ble fremlagt av en komité av ledende embedsmenn i de seks utenriksdepartementer, med belgieren Etienne Davignon som formann.



Forslaget, «Davignon-planen», ble godttatt av de seks regjeringer høsten 1970. På basis av denne plan har EF-landene i halvannet år hatt halvårige konsultasjonsmøter på utenriksministernivå om sine syn på aktuelle verdenspolitiske spørsmål. Etter hver konsultasjonsrunde har de så møtt den norske, britiske, danske og irske utenriksminister for gjensidig informasjon. EF-landene har gjennom dette samarbeide tilstrebet en samlet holdning i enkelte spørsmål, men dette har ennå ikke ført til noen felles utenrikspolitisk linje, utover det faktum at alle de nuværende EF-land er medlemmer av NATO.

Mellom konsultasjonsmøtene foregår kontakten om utenrikspolitiske spørsmål gjennom EF-landenes «politiske komité», som består av sjefene for de politiske avdelinger i deres utenriksdepartementer. Det er meningen at de nye EF-land skal tre inn i denne komité, og at deres utenriksministere skal delta sammen med «De seks» i de utenrikspolitiske konsultasjonsmøter allerede i 1972. En ny plan om videreføringen av det politiske samarbeide kan ventes i løpet av året.

Statsministerens tale

Da tiltredelsesavtalen ble undertegnet

Det er en glede og ære for meg å representere den norske regjering ved undertegningen av tiltredelsestraktaten til De européiske fellesskap.

Norges søknad om medlemskap er ikke av ny dato. Siden 1962 har skiftende norske regjeringer og storting gått aktivt inn for denne hovedlinje, i samsvar med vår naturlige interesse i å ta del i et forpliktende og nært samarbeide med våre tradisjonelle européiske samarbeidspartnere på det poli-

tiske, økonomiske og kulturelle område.

Gjennom de forhandlinger som nå er sluttført, har Norge, i likhet med de tre andre søkerland, fått klarlagt forutsetningene og vilkårene for medlemskap. Den norske regjering anser forhandlingsresultatet som et tilfredsstillende grunnlag for Norges tilslutning til De européiske fellesskap. Det norske folk og Norges storting vil ta den endelige avgjørelsen i denne viktige saken.

Dette er i pakt med våre demokratiske og parlamentariske tradisjoner. Vi må ha folket bak oss når vi skal knytte Norge nærmere til Europa, og gå videre på den veien som De européiske fellesskap har trukket opp for å skape fred og sikkerhet, velstand og trivsel for de européiske folk, og oppfylle vårt ansvar overfor de fattige land i verden.

Utvidelsen av Fellesskapene vil gi nye dimensjoner og nye muligheter til virkeliggjørelse av disse felles målsettinger. Disse mål er viktige for våre egne folk og for verden forøvrig. De kan nås om vi i vår politiske gjerning, i et skrittvis og pragmatisk samvirke, bygger på åpen tillit og solidaritet mellom partene. Den norske regjering har en fast vilje til å vise slik tillit og slik solidaritet.

Det må ikke bli for stor avstand mellom visjon og virkelighet, heller ikke mellom utkant og sentrum i Fellesskapene. Det nytter lite å finne løsninger i Brussel på felles problemer hvis vi ikke lykkes i å overbevise våre folk om at de felles mål også er deres og at de oppnådde løsninger er rimelige og rettferdige. I våre land arbeider vi for en utvidelse av demokratiet til stadig nye deler av samfunnet. I Fellesskapet ser vi en mulighet til å bringe demokratiske beslutningsformer også inn i det internasjonale samarbeide.

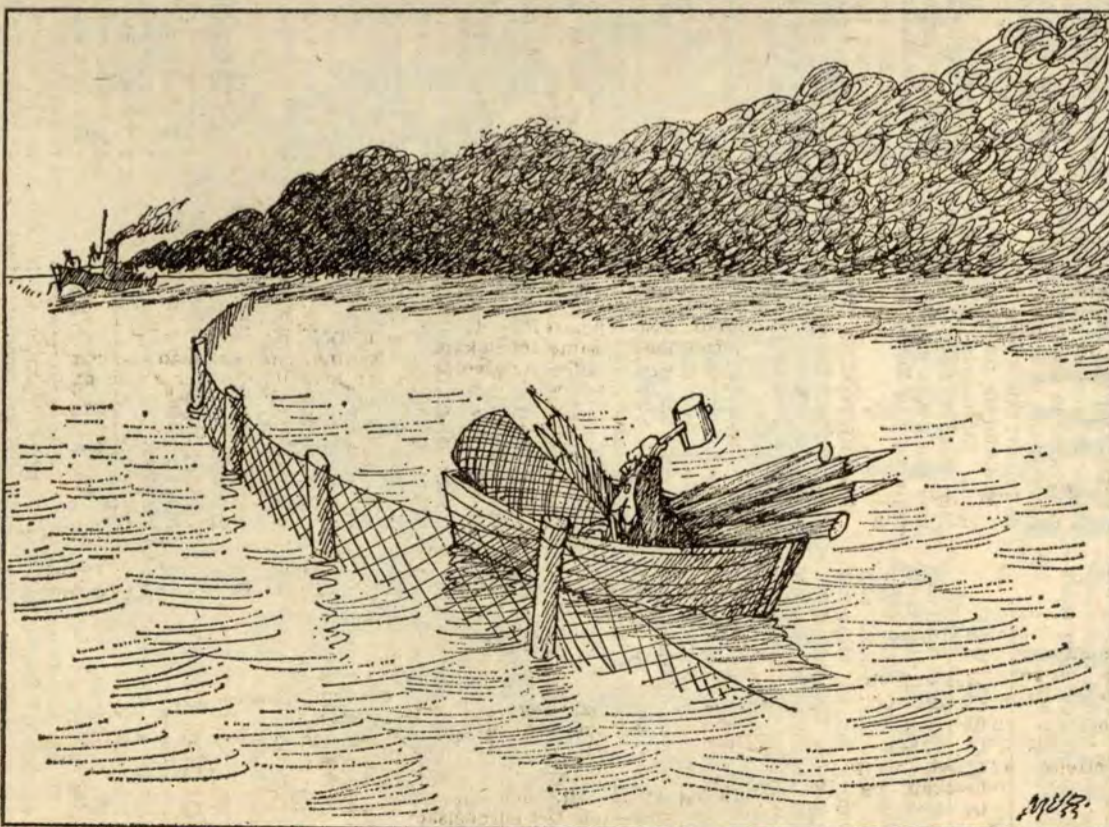
Et fellesskap som strekker seg fra Sicilia i syd til Finnmark i nord må finne frem til differensierte og fleksible virkemidler for å løse de ulike problemer som

samfunnsutviklingen reiser i de enkelte områder. Vi legger i denne forbindelse vekt på Roma-traktatens målsetting om en harmonisk og balansert utvikling av alle deler av Fellesskapet.

Vi ser det som store oppgaver for Fellesskapene å aktivisere sosialpolitikken og bringe den opp på et stadig høyere nivå. Videre er det viktig å utbygge regionalpolitikken med støtte fra felles midler for å styrke og bygge ut næringsgrunnlaget i utkantområdene. Den økonomiske integrasjon som det utvidede Fellesskap legger grunnlaget for, vil sette oss bedre i stand til å møte omstillingsproblemer i næringslivet og trygge arbeidsplassene. Gjennom en felles industripolitikk vil vi bedre kunne håndtere de problemer som de store multinasjonale selskaper reiser i våre økonomier og i verdensøkonomien. Bare ved å virke i fellesskap kan vi skape et effektivt miljøvern.

Dette er viktige oppgaver for våre samfunn. Men utvidelsen av Fellesskapene må sees i et videre politisk perspektiv. Bestrebelsene på å skape større enhet i Europa, har idag nådd en viktig korsvei. Vi er kommet langt på vei mot forsoning, fred og stabilitet i vår verdensdel. Dette vil være et skritt på veien mot løsningen av de problemer som de mindre heldig stilte folk står overfor i andre deler av verden. Gjennom utvidelsen av De européiske fellesskap kan Europas folk gå fremtiden tryggere i møte.

Fiskerigrensestriden



Süddeutsche Zeitungs syn på den norske fiskerigrensen. (Tegning: Murschetz.)